

допомогти розробити спільні рішення проблем COVID-19, а також інших проблем, які наші члени кажуть нам, що їх хвилюють» [2].

Кооперативні організації поступово набувають дедалі більшого розвитку в світі. Робота кооперативів в період пандемії на практиці довела їх ефективність і в поєднанні з запитом на соціальне підприємництво можна чекати появи більшої кількості кооперативних організацій як в світі так і в Україні.

Література:

1. Exploring the cooperative economy, report 2018. URL : <https://monitor.coop/en/online-library/resources>.
2. Міжнародний кооперативний альянс: офіц. сайт. URL : <https://www.ica.coop/en>.

КОРУПЦІЯ В СФЕРІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ COVID-19

І. С. ГОНЧАР, студент

Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут», м. Харків

Пандемія COVID-19 перетворилася на глобальний виклик, що не оминув жодної країни світу. Спроможність протистояти цьому глобальному виклику значною мірою залежить від скоординованої всіх країн. Проте всі зусилля, що докладаються для боротьби з пандемією COVID-19 можуть бути зведені нанівець через стрімке поширення активності антивакцинаторських рухів. Вплив цих негативних процесів посилюється надзвичайно небезпечним поєднанням таких явищ як корупція в сфері охорони здоров'я та маніпулювання суспільними настроями.

Обидва згаданих явища – корупція та маніпулювання суспільними настроями – давно знаходяться в центрі уваги багатьох дослідників. Це пояснюється здатністю як корупції [1–6], так й маніпулювання суспільними настроями [7, 8], призводити до цілої низки негативних наслідків, що можуть вплинути на всі сфери економічного та суспільного життя, що стимулює дослідників до активного пошуку ефективних заходів попередження виникнення та поширення цих явищ.

Метою цієї статті є виявлення механізмів впливу корупції та маніпулювання суспільними настроями на здатність країни протистояти викликам, що створюються пандемією COVID-19, пошуку заходів протидії цьому впливу.

Слід зазначити, що заходи протидії глобальним викликами пандемії COVID-19 полягають не лише у вакцинації як можна більшої частини населення, але й передбачає неминуче створення відповідних бюрократичних процедур. Проте, будь-які бюрократичні процедури, навіть ті в існуванні яких зацікавлений сам клієнт, мають наслідком зростання рівня трансакційних витрат бюрократичних процедур.

Дійсно, запис на щеплення, або ПЛР-тест, отримання сертифікату, та можливі перевірки в громадських місцях створюють низку незручностей для населення та вимагають значних витрат часу, а подекуди й грошей - транзакційних витрат бюрократичних процедур, обумовлених анти-пандемічними заходами. Проте рівень цих витрат буде неоднаковим для різних представників суспільства. Так, відповідні транзакційні витрат бюрократичних процедур будуть значно вищими для осіб, що не вірять в існування пандемії та стали жертвами маніпулювання суспільними настроями. Для даної групи населення, крім зазначених вище незручностей анти-пандемічних заходів, додаються ще й побоювання щодо уявної загрози, що несе вакцинація від COVID-19.

З іншого боку, основним наслідком зростання рівня транзакційних витрат бюрократичних процедур є зростання рівня корупції в сфері охорони здоров'я. Адже безпосередньою причиною виникнення та поширення корупції є саме бажання клієнта зменшити рівень власних транзакційних витрат бюрократичних процедур шляхом укладання корупційної угоди з чиновником [9, 10]. При цьому чим вищим є рівень транзакційних витрат бюрократичних процедур тим вищим є рівень корумпованості країни. У випадку корупції в сфері охорони здоров'я, процес укладання корупційної угоди полегшується тим, що у багатьох випадках функції чиновника та медичного працівника поєднуються в одній особі. Завдяки тому, що лікар окрім своїх безпосередніх службових обов'язків, також здійснює контроль за дотриманням клієнтом вимог чинних формальних правил, він отримує надзвичайно широкі дискреційні повноваження щодо примусу пацієнта виконання їх вимог.

Таким чином, можна дійти наступних висновків:

- поєднання корупції та маніпулювання суспільними настроями може суттєво послабити здатність країни протистояти викликам, що обумовлені пандемією COVID-19;
- усунення безпосередньої причини виникнення корупції в сфері охорони здоров'я вимагає чіткого розв'язання функцій чиновників та медичних працівників;
- запобігання формуванню умов сприятливих для маніпулювання суспільними настроями вимагає запровадження низки заходів анти-маніпуляційних заходів, найважливішим з яких є підвищення загального рівня освіченості суспільства.

Література:

1. Ferraz C., Finan F. Exposing Corrupt Politicians: The Effects of Brazil's Publicly Released Audits on Electoral Outcomes. *The Quarterly Journal of Economics*. 2008. Vol. 123, №2. P. 703–746.
2. Hallagan W. Corruption in dictatorships. *Economics of Governance*. – 2010. – №1, vol. 11. – P. 27-49.
3. Pellegrini L., Gerlagh R. Causes of corruption: a survey of cross-country analyses and extended results. *Economics of Governance*. 2008. Vol. 9. No. 3. P. 245–263.

4. Рябова Т.В., Абрамов Ф.В. Вплив культурних факторів на виникнення корупції. Наукові праці Донецького національного технічного університету. Серія: економічна. Випуск 31-3 – Донецьк, ДонНТУ, 2007. – С.138-142.
5. Абрамов Ф.В. Качество высшего образования и коррупция в вузах: факторы динамики. Економічний часопис-XXI. 2011. №11–12. С. 8–10.
6. Абрамов Ф.В. Вплив неформальних інституційних факторів побічного споживання на динаміку якості вищої освіти. Економічний часопис-XXI. 2012. №9–10. С. 29–31.
7. Абрамов Ф.В. Індукований опір суспільства та заходи його попередження. Бізнес Інформ. 2020. № 5. С. 22–28.
8. Абрамов Ф.В. Неосвіченість суспільства як фактор поширення маніпулювання суспільними настроями. Бізнес Інформ. 2019. № 6. С. 8–13.
9. Абрамов Ф. В. Трансакційні витрати корупційної угоди. Вісник Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут». Темат. вип. “Технічний прогрес і ефективність виробництва”. 2005. № 1. С. 273–282.
10. Абрамов Ф. В. Ефективність репресивних антикорупційних заходів в умовах високого рівня корумпованості / Ф. В. Абрамов // Бізнес Інформ. 2017. № 12. С. 8-12. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/binf_2017_12_2.

ПРО МІГРАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ COVID-19

С. К. ОБЧЕНКО, студентка

*Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця,
м. Харків, Україна*

Міграційні процеси з кожним роком набувають все більшої актуальності, особливо це стосується економічної сфери розвитку країни. Міграція є для країни важливим джерелом надходження коштів, знань та досвіду. Водночас вона обумовлює виникнення нових ризиків, насамперед пов'язаних із виїздом численної кількості українців на роботу за кордон, втратою частини трудового та інтелектуального потенціалу нації. Сам процес міграції означає переміщення або переселення людей не лише з метою зміни місця проживання, але й з регулярним поверненням до нього. «Трудова міграція» – одна з головних причин виїзду за кордон. Вона означає, що люди покидають країну заради більш стабільних заробітних виплат та кращого рівня життя ніж у власній державі. Міграція значною мірою впливає на формування, функціонування й розвиток ринку праці.

12 березня 2020 року у зв'язку з поширенням у світі захворюваності на коронавірусну хворобу-2019 (SARS-Cov-2) в Україні було оголошено загальнонаціональний карантин. Пандемія COVID-19 спричинила найбільшу глобальну кризу після закінчення Другої світової війни. Більше того, вона чітко продемонструвала існуючі глибокі заворушення на соціальному, економічному та політичному рівнях в усіх країнах світу. Міграція не є винятком, оскільки пандемія обмежила мобільність, обмежила свободу пересування, значно скоротила кількість робочих місць, а отже, і доходів працівників, зменшила грошові перекази мігрантів до країн походження, що, попри несприятливі